

Asia: VN/17379/2025

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

LIKENNETURVALLISUUDEN

ERITYISASiantuntijat ry

14.12.2025

VN/17379/2025

Liikenne- ja viestintäministeriö

kirjaamo.lvm@gov.fi

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta

Liikenneturvallisuuden erityisasiantuntijat ry LIIKO kiittää lausuntopyynnöstä ja haluaa esittää lausuntonaan luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta sisältävistä esityksistä seuraavaa:

1. Ovatko ehdotetut toimenpiteet mielestänne perusteltuja?

Suomi on sitoutunut nollavisioon, jonka mukaan kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä vuoteen 2050 mennessä.

Vakavissa liikenneonnettomuuksissa nuoret kuljettajat ovat selkeästi yliedustettuina. Tätä kautta voidaan arvioida, että ajo-opetuksella ja ajotaidolla on vaikutusta nuorten vakaviin

liikenneonnettomuuksiin. Onkin varmistettava, että myös nuorten liikennekäyttäytymiseen ja asenteisiin liittyvät asiat huomioidaan jatkossa. Tavoitteena tulisi olla nuorten liikenneturvallisuuden parantaminen. Suomi on sitoutunut puolittamaan liikennekuolemien määrän vuoteen 2050 mennessä.

Liikenneturvallisuuden erityisasiantuntijat ry LIIKO pitää ajokorttilain muuttamista noin viiden vuoden välein, nyt kolmannen kerran peräkkäin, kovin lyhytnäköisenä toimintana. Tämän takia esitämme, että nyt mahdollisissa muutoksissa huomioitaisiin käytettävissä olevat seurannat ja tutkimustulokset. Aikaisemmat hyvät tulokset pitää hyödyntää ja samoja virheitä ei kannata tehdä jälleen kerran uudestaan.

Vuoden 2025 aikana on tapahtunut ennakkotiedon mukaan 16 kuolemaan johtanutta nuorten kuljettajien onnettomuutta, joista ennakkotiedon mukaan noin puolessa vahingoista kuljettajalla ei ole ollut pienintäkään käsitystä riskien tunnistamisesta ja fysiikan lakien vaikutuksesta ajamiseen.

Liikenneturvallisuuden erityisasiantuntijat ry LIIKO kannattaa hallituksen esitystä riskien tunnistamiseen liittyvän koulutuksen lisäämisestä. Nykyisiä säädös- ja lainvalmisteluita tehtäessä on tärkeää huomioida, että ammattilaisten järjestämän pakollisen liikenneturvallisuuskoulutuksen lisäämisellä on todennäköisesti merkittäviä myönteisiä vaikutuksia sekä nykyiseen nuorten vakavien liikenneonnettomuuksien tilanteeseen, että nuorten tulevaan liikenneturvallisuustilanteen kehitykseen. Ammattimaisen koulutuksen vahvistaminen nyt vallitsevassa tilanteessa tukee Liikenneturvallisuuden erityisasiantuntijat ry LIIKO näkemyksen mukaan nuorten liikenneturvallisuuden paranemista ja pitkäjänteistä kehitystä.

2. Millaiseksi arvioitte ehdotettujen toimenpiteiden vaikuttavuuden?

Liikenneturvallisuuden erityisasiantuntijat ry LIIKO mukaan ajokorttilain uudistuksessa on tärkeää, että kuljettajakoulutuksen tavoitteena on osaavien ja turvallisten kuljettajien kouluttaminen. Kuljettaja on merkittävin liikenneturvallisuuden osatekijänä ja tämän vuoksi kuljettajakoulutuksella on merkitystä. Ajokorttilain muutoksen yhteydessä tulee turvata tämä keskeinen tavoite, tehtävät muutokset tulee olla vaikuttavia.

Positiivista kehitystä tapahtui, kun siirryttiin kaksivaiheiseen malliin, jossa koulutusta lisättiin. Kyseisellä toimenpiteellä puolitettiin nuorten kuolemaan johtaneet vahingot liikenteessä, jossa keskityttiin tarjoamaan erityisesti nuorille ja tuoreille kuljettajille haastaviin keliolosuhteisiin sekä riskientunnistamiseen liittyvää koulutusta. Mallissa toteutettiin hallituksen esityksessä nimetyt tavoitteita GDE-matriisin ylätasen elementtien mukaan ottamista painottaen kuljettajan omia riskejä.

Riskien tunnistaminen ja ennakoiva ajaminen on ajattelutapa, tähän tutkitusti paras keino on omakohtainen näyttö ja kokeilu aidossa ympäristössä (Turun yliopisto sekä nuorten kuljettajien onnettomuustilastot). On erittäin kannatettavaa, että hallituksen esityksessä esitetään aikaisemminkin erittäin hyviä turvallisuustuloksia nuorten kuljettajien osalta otettavaksi käyttöön.

3. Onko teillä ehdotuksia muista liikenneturvallisuutta parantavista toimista tai muita huomioita esitysluonnoksesta?

Ajokieltokoulutuksen laajentaminen

Liikenneturvallisuuden erityisasiantuntijat ry LIIKO kannattaa kuljettajaopetuksen kehittämistä riskien tunnistamiseksi erityisesti ensimmäisen ajokortin suorittajan koulutuksen yhteydessä ja

esittää, että AM/120 kortti tulisi vaihtoehtoisesti saada suorittaa erikoistuneen autokoulun koulutuksena tutkinnon käsittelykokeen vaihtoehtona. Tämä olisi ennaltaehkäisevää toimintaa ja vähentäisi rikkomuksia.

Tämä malli on A-luokan korotuksessa mahdollista EU-maissa, ja tuottaa turvallisia kaksipyöräisten kuljettajia. Tämä ei lisää kustannuksia, vaan tuo mopokorttia suorittavalle vaihtoehtoisen ja erityisesti ensimmäistä ajokorttia suorittavalle turvallisen mallin siirtyä liikenteeseen. Tällä hetkellä ensimmäistä ajokorttia suorittava pääsee siirtymään liikenteeseen ilman mitään liikennekoulutusta. Valinta jäisi esitetyssä mallissa ajokorttia suorittavalle ja hänen huoltajilleen.

Liikenneturvallisuuden erityisasiantuntijat ry LIIKO kannattaa ajoharjoitteluratojen hyödyntämistä ja korostaa sitä, että ajoharjoitteluradat ovat käytettävissä moneen muuhun harjoitteluun autolla ajamisen lisäksi. Isoissa kaupungeissa harjoittelupaikat erityisesti kaksipyöräisille vähenevät ja myös siinä nykyinen ajoharjoittelurataverkosto, noin 20 ajoharjoittelurataa, on erittäin käyttökelpoinen.

Kuljettajantutkinto ja sen kehittäminen

Ajokorttilakia muutettaessa viimeksi 2018, kuljettajantutkintoa luvattiin kehittää ja opetuksessa tapahtuvat muutokset huomioitaisiin kuljettajantutkinnon kehittämisessä. Kuljettajantutkinnon kehittämiseen tulee panostaa voimakkaasti, valitettavasti kehitystyö ollut hyvin vähäistä.

Kuljettajantutkinnon kehittämisessä vaativuutta ei tule lisätä arvioinnin pikkutarkkuutta lisäämällä, vaan suuntaamalla sitä sääntöjen noudattamisen ohella vastuulliseen, riskit tunnistavaan kuljettajakäyttäytymiseen. Tutkinnon vaikuttavuutta on tarpeellista seurata ja kehittää.

Opetuslupaopettajan tulisi suorittaa teoriakoe tai koulutus, jolla varmistettaisiin riittävät tiedot ajantasaisista liikennesäännöistä ja nuorten kuljettajien keskeisimmistä riskitekijöistä.

Liikenneturvallisuuden erityisasiantuntijat ry LIIKO korostaa, että opetuslupapolkimille säädetään pakollinen katsastus ennen opetuksen aloittamista. Vuosittain tuhansia ajokokeita jää suorittamatta sen takia, että opetuspolkimen kiinnitys on puutteellinen. Tämä tuo merkittäviä kustannuksia yrityksille ja tutkinnon suorittajille sekä lisää tutkintojen ruuhkia.

Ajokieltokoulutuksen laajentaminen

Kuljettajaopetusta ja liikenne rikkomusten seuraamusmenettelyä arvioitaessa ja kehittäessä päätavoitteina tulee olla liikenne rikkomusten ennaltaehkäisy sekä niiden uusimisen vähentäminen.

Liikenneturvallisuuden erityisasiantuntijat ry LIIKO esittää, että pidemmän ajokiellon uhka voisi ennaltaehkäistä liikenteessä otettua tietoista riskinottoa ja ylilyöntejä.

Ajokieltokoulutuksen sisältöön tulee kiinnittää erityistä huomiota ajokorttiluokan mukaan. Kaksipyöräisillä on erityispiirteensä, joiden liikenneturvallisuusvaikutus tulee huomioida.

Alaikäisen kuljettajan tunnus

Liikenneturvallisuuden erityisasiantuntijat ry LIIKO ei kannata uuden kuljettajan merkin käyttöä. Suomessa on ollut aikaisemmin käytössä 80-lätkä, siitä luovuttiin sen negatiivisten vaikutusten vuoksi.

Jos pieni ryhmä nuorista kuljettajista ”hölmöilee” liikenteessä, ei ole tarkoituksenmukaista merkitä kaikkia nuoria kuljettajia merkistä aiheutuvien haittojen takia. Ainut harkittava vaihtoehto on digitaalinen uuden kuljettajan merkki, jos merkkiä halutaan käyttää.

LIIKENNETURVALLISUUDEN ERITYISASiantuntijat ry

Jarmo Jokilampi

puheenjohtaja

Jokilampi Jarmo
Liikenneturvallisuuden erityisasiantuntijat ry